

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu donajanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 uviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 16 para peti redak ili po pogodbi, te se primaju samo oni, koji se unaprijed plate. — Priobćena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi ne vraćaju

U ime narodnih ideala i morala . . .

da zavaraju vanjštinom, kad god mogu progovaraju klikaši iz Zadra ostaloj braći po Dalmaciji, Tako čini i zadnji „Narodni List“. Taj organ gosp. Biankina i ostalih klikaša napada nas, jer da smo upozorili svoje pristase, neka se pripravlja za dojučeršnje obćinske izbore. A baš o tomu mi nismo ni rieči pisali, nego smo upozorili javnost na pripreve, koje klikaši čine. Mi smo rekli da za njih ne vriedi ni zakon ni zakonitost, ni obći narodni posli, ni stid ni ljudstvo, nego da su oni vjerni svojim starinskim geslima i djelovanju, te da će poduzeti i da poduzimlju sve što je moguće bez obzira na lealnost i poštenje, pače da oni poduzimlju sve što je i hrvatstvu od škode i poniženja, samo kad mogu da sredstvom klikašiva dadu zarade i položaja kojoj svojoj propalaj kreaturi na teret obćenitosti.

Tako smo upozorili, da su radili i rade u Vrhgorcu, u Visu, u Makarskoj, u Sinju, u jednu rieč svukud gdje mogu. Tako da su radili i rade u Gornjem Primorju, u Biogradu u Pagu, u Ninu i svukud gdje misle da mogu naći izgubljenih ljudi, koji bi radili za njih, za njihove mandate.

Mi smo to rekli i opetujemo, a utrebali, mi čemo i činima dokazati, da se cijelo javno djelovanje klikaša ne sastoji nego u uzajamnoj podpori, u izrabljivanju svih javnih ustanova na korist klikaša; dokazat čemo da cijela politika njihova ne sastoji nego u klikaštvu, a ne u zauzimanju za obćenitost.

I organ gosp. Biankina i n. pr. Vukovića dolazi nam sada predbacivati ideale i moral! Ili se zaboravilo ideale i moral, moral politički gosp. Biankina? Ili nismo mi iznili i pred par dana, da je taj Biankini radio, i neljalno i lažno varajuć, za Talijana a proti Hrvatju?

Nego organ gosp. Biankina iznosi, da nismo ustali proti samovolji klikaša u pitanju obćine gornjo-primorske. A vidi, baš cilim našim člankom dokazali smo, da je u tom pitanju odlučivalo klikaštvo, koje se odmah za izbora izjavilo solidarnim sa uzornim Andrijaševićem . . .; dokazali smo da se klikaši moraju zauzeti i raditi sve i sva gdje god je koja njihova propala osoba, kojoj treba položaja i zarade na teret obćenitosti.

I baš za to, jer njih vode interesi klike, moramo protumačiti i njihovo držanje u zadarskom pitanju.

„Narodni List“ je pogodjen pak bi htio, organ velike klike, da u pitanju obćinskih izbora u Zadru, zaigra objavljenu narodnu pjesmu, ne bi li tako dirnuo tankoćutnu žicu narodnog srdca.

Ali teško to ide. U obćini zadarskoj Hrvati su mogli biti sjegurni pobjede u III.

tielu; mogli su se ogledati i u lom. nu za slugom klikaša treće tielo je razdijeljeno kako je htjela obćina zadarska i Hrvati nemogu imati nego tri viečnika; u lom tielu Hrvati se neće ni prikazati.

Rekli smo i opetujemo da bi mi ovo djelo gosp. Biankina i drugova nazvali izdajstvom, ali mi to nećemo, nemožemo, jer klikaštvo u Zadru nema druge narodnosti, nema druge domovine, nema drugog političkog pravca nego ima sve to onako, kako je u interesu klike, biva i narodnost i domovina i politika njima su sadržane u pojmu klikaštva.

Radi toga, naravno, bit će po Dalmaciji obćinska borba — kako kaže „Narodni List“ — više manje strančarska, ali u Zadru ta borba neće biti narodna, kako on veli, nego će biti borba klikaša proti pravim Hrvatima, sve jedno kao i po ostaloj Dalmaciji. I radi toga, da se pravi Hrvati ne izvrgavaju ruglu i poniženju, mi smo ih savjetovali, da prepuste klikaše samim sebi.

I pri ovomu ostajemo. Gg. Ivčević, Bikanini, Borelli itd. imaju sve vlasti u rukam ili su im sve pri ruci. Oni eto navieštaju narodnu borbu u Zadru. Pa, dobro. Mi smo toliko svjestni njihove snage, njihove ozbiljnosti i uztrajnosti u toj borbi da im prepuštamo vodstvo, prve redove, ciele narodne vojske; neka dakle oni iztupe i predvođe, a svi Hrvati Zadra i zadarske okolice dati će im glas. Ako bude pobjede i slave neka bude njihova, ali ako bude bruke i sramote, neka ju i nose, kako su i zaslužili, jer nemože se služiti klikaštvu i narodu.

Kako se vidi, mi smo gospodi toliko nakloni, da ih guramo u prve redove, mi smo za njihovu pobjedu, pa bi želim, da ne iztupe proti svojim narodnim protivnicima samo sa svojima, nego bi molili i sve pravaše, da im dadu glas . . . pače mi bi predložili da budući viečnici obćine zadarske budu gg. Ivčević, Bikanini i Borelli . . .

Eto toliko se mi njih bojimo, da ih već danas preporučamo za kandidata u onom izbornom odsjeku, gdje su Hrvati stalni dobiti svoja tri viečnika . . .

A „Narodni List“ kaže, da nam je ušao strah u kosti. Zašto, od koga?

Ta mi smo rodjenici za borbu, u borbi smo živjeli i živimo, u borbi ćemo znati i uztrajati. Mi od javnog našeg djelovanja nemamo nego ono što imadu svi oni, koji su prisiljeni cijeli svoj viek boriti se proti zaplotnjaštvu i korupciji, koju klikaštvo okolo sebe širi. I napred gospodi! Izdajte van sa svim onim, što ste našli n. pr. kod uprava naših ljudi; izdajte sa onim, što ste našli pri upravi obćine šibenske!

Nego ipak jednu bi preporučili „Narodnom Listu“, a ta je, da on, glasilo klikaša, ne govori

o političkim prevažama. G. Bikanini zna najbolje, da je on glavom prevario tri stranke. Najprije je prevario „narodnu“, onda „stranku prava“, a najposlije vara i današnju svoju, dočim u Šibeniku, od postanka stranke prava do danas, pravaši su sve izbore vodili pod imenom pravaškim. To su činili i u ono vrijeme, kad je gosp. Bikanini sa drugovima neovlašteno izdavao stranku prava, pak se valjda nadao, da će tako učiniti i pravaši Šibenika i okolice.

I još bi imali jedan savjet, biva da „Narodni List“ ne treba da spominje ideale i moral. Glasilo klike, koja pred noge meće svaki moral i svaki politički ideal ne treba da se briga o narodu i idealima stranke prava. To bi moglo „Narodnom Listu“ pristijeti. Bolje da se toga kani . . .

I završujemo upitom: Misli li „Narodni List“, da će pravaši uvijek biti jaganci, o kojima svaki vuk može bezočno pripoviedati, da mu vodu mute? Ili nemisli li „Narodni List“, da bi i pravaši mogli jednom početi ozbiljno obračunavati sa gorima i slabijima od sebe?

Germanizacija Europe.

„The Contemporary Review“ donio je niz članaka slavnog publiciste dra. E. J. Dillona — niz, iz kojeg se vidjeti može točan pregled vanjskih događaja, koji se u početku druge desetke XX. stoljeća dogodilo. Dillon, koji je prošle godine posjetio skoro sve evropske prijestolnice, razgovarao je fakodjer sa Witteom u Petrogradu, gdje je zajedno s njime došao do zaključka, da su tri načelne stvari, koje će zapoviedati te tražiti u budućnosti temeljtu promjenu prilika evropskih i sveg svijeta u obće.

Prvi uvjet je proklamacija financijalno-ekonomске ideje u najuredjenijem dielu Englezke, koju će dati Lord George, a za Englezkom primiti će ju svi, barem njeni krajevi.

Drugi uvjet je sve veća vojnička sila dalekog Izтока, Japana i Kine, koja se grozi svim evropskim narodima.

Treći uvjet napokon, koji ujedno karakterizira današnje vrijeme, jest sve veća uloga vojske u unutarnjoj politici svih naroda bez iznimke.

„Tiekom posljednjih deset godina — veli Witte — bila su tri monarha svrgnuta sa prijestolja, a prijestolje četvrtog (španjolskog) svakim danom zapada. Do toga pako došlo je radom i pomoću ili privolom vojske. Po tom se lahko predviđa, da se u budućnosti ne će ni jedna unutarnja revolucija voditi bez učestvovanja ili bar bez simpatizirajuće pomoći vojske.“

Odpočetom drugom desetogodištu XX. vieka pripomoci će ova tri uvjeta do što brzeg razvitka. Već se pokazuje neizmjereno dalekosežno vojno naružavanje.

Aviatika služiti će u prvom redu vojničkim svrhama, neizmjerne oklopnjače morske, koje

su proždrlje, a još sveudilj proširu tako sline svote novaca, ići će u rpu starog i nepotrebnog željeza. S jedne strane nove motorske sile vode do posve drugog ustroja brodovlja, do prištednje na materijalu i ljudima, odstranjajući potrebe luka za ugljen uzduž cijelog Oceana, što je osobito važno za Njemačku, a po tom smrtonosno za Englezku. S druge strane dolazi se do gradjenja podvodnih brodova, koji će u dubini moći brzo plovidu do 2000 morskih milja, a da na površinu ne izlaze.

I baš to desetogodište doživiti će razvoj rada, proširenje sile plemen, koje se diglo ekonomski, vojnički i politički: carstva njemačkog. U najbližim godinama razširiti će se Niemci na Iztok i Zapad — na račun Slavena, Holandije i Flandrije.

Niemci izlaze sve smjelije i gušće preko svojih granica, otvarajuć škole, utemeljujuć novinstvo, organizirajuć glazbena i dramatična društva, monopolizirajuć u cijelom svijetu vrela informacija trgovačkih, — a sve to čine, premda proračunano, velikom srećom.

Nije tomu dugo, da je Dillon bio u Madridu kod otvorenja nove njem. škole, a ondje prisutan ministar prosvjete mu reče, da Madrid mnogo zahvalnosti duguje njemačkim pedagogima. — U Brazilju na najljepše škole njemačke, a u provinciji Sao Paolo ima više njemačkih novina, nego svih drugih zajedno.

U Turskoj i u mnogim krajevima Male Azije nailazi se na isto.

„U Evropi — piše Dillon — smjelo se može reći, da, kad Austrija ne bi bila neprekidno i čvrsto uz Njemačku vezana, to bi monarhija Habsburška prestala biti politički njemačka, nego bi bila slavensko-njemačka, a onda — slavenska. Zato baš i s tog razloga, kad više nijednog drugog ne bi bilo, podržavati će Niemci taj vez sa monarhijom pod svaku cijenu, da ometu slaviziranje monarhije.“

No na drugim granicama oživljuju Niemci isto silni i sistematičan napredak. Belgija postaje na očigled pravim dielom njemačkog carstva, te ne će dugo postojati kao i Bavorska i Saksionija. Antwerpen je već upravo sa njemački.“

Sir Harry Johnston, nekadašnji kolonijalni gubernator englezki, pregledao je, nije tome dugo, cijelu Njemačku, razgovarao sa političarima, veletržcima i višim časticima. Stavljajući im otvoreno iskrena pitanja, dobivao je otvorene i iskrene odgovore. Najviše mu je bilo stalo do toga, da sazna, je li moguć sporazum između Njemačke i Englezke i kako bi se dalo ograničiti to naružavanje.

U rezultatu svog rada došao je do tog, da sa najvećom sigurnošću ne će doći do nikakvog sporazuma, ako Englezka taj sporazum ne plati — i to skupo! Već prvi obrok bila bi svota neizmjereno visoka. Englezka se mora obvezati da priznaje Njemačkoj ili glavno djelovanje ili protektorat Nizozemske i njezinim

Fedele.

Talijanski A. Fogazzaro. Preveo D. M. Vežić.

Ne odgovori, već se zagleda na dvor u blichestio mjeseca i sniega. Domalo i iznovice se navrati:

— Rekoste: drug?

— Što vam je, i neki gospodin spomenu: drug; nu sad mi se čini, da se prevario. Čini mi se, da je družica, da je gospodjica.

Ona se ostioni čelom o stakleni prozor, da može sigurnije zuriti, a u istinu, da joj se ja ne zagledam pomiljivije u obličeje i nače smirenijim i sa ganuća raskročenim glasom.

— Ovdje sam i bez prijatelja i bez ikoga — prousti ona — a moglo bi mi trebovati koje dobro čeljadje. Sudite li vi sade rdjavo o meni? Nemojte, čujte, nemojte rdjavo misliti. Znam, da vi o meni ne sudite ko drugi. A uza to su mi natuknuli, da vi imate i obitelj. Zato je to!

U to se počela čeljad vraćati sa prizora kajivice, tko trkom i halabučuć, veselo, a i obamrlo od leda, dok se genero nastavio i

očima me prizirkiva, da dokončamo partiju. Uput se rastadosmo. Do tren eto ti vlastnika hotela, da javno izvine koncertistu, g. Zuane, koga je zapriečila neprozolozivost vlastite mu kćeri. Isti nam gospar Brocco potanko razklupka prilike ovoga biednog čovjeka, koji eto nezna, kako će, bez koncerta, podmiriti račun zabitnijoj gostionici, u kojoj konakuje. Smili se to gospodjama i zamole me, da podjem po nj. Vrstni nekogović, gojanec milanskoga konsekvatorija, ponudi se on, da će s njime koncertovati.

Smjesta se i ja i momče uputimo, podžigani vatrom gorljivosti. Slipep nas gospar Zuane izčeksa s nekom dostojanstvenom zahvalnošću, obložitom udvornošću nekakva kralja u prognostju, koji je zborio razvodnjenom talijanstinom, a do tren se topi u mekoći moga rodnog naričaja. I komičnijem je to zadavalo i tugaljivim, dok si ga slušao, kako ono majestetično zboruje, prisajedinjujuć riečima obasenu gestikulaciju, pa u neizvjesnosti zatepaj, netom se dodij sniegom osoljena šešira, što ga je moj drug bio nesmotreno spriedna na stolić

postavio. Naslušujemo kašljucanje gospodjice Zuane u bližnoj sobi, iz koje prodire svjetlost, gospodinu Zuani u svakoj suvišna, a nama nedostajna. Gospodjica nas istim njezinim očevim naričajem zamoli, da dodjemo po svieću. Njezin me glas smete; a opet, kad je spazih na postelji, prični mi se, da eto piljum u plavokosu, u nježno obličeje gospodje Fedele.

— U velike vam, gospodine, preporučam oca — lanu ona. — Saznala sam, da ste u svemu velikodušan.

U to izdiže glavu sa uzglavlja i krećuknu mi da joj se primaknem.

— Srdačno vas molim — tjeskobno mi šušljeknu — ne zamjerite. Poznate li vi ovdje neku gospodju sa mlaćkih krajeva, plavokju pa na me naliči?

— Poznam; gospodja Fedele.

— Nikako, ako znate, što je ljubav, ne dopustite, da s oćem progovori. To vas, što mogu i ne mogu, zaklinjem. Makar joj vi to napomenuti na ime moje, na ime joj Lizice pričvrstite. Sade, sade, podnipošto ne.

Ušućela je. Kad se uputih s gosparom Zuane, uzalud stadoh u sebi progajivati, ne bi li kako dokučio otrotnost boli, kojima se najprije dosjetih u riečima Fedele, pozatim u onima gospodjice Lizice, a omučno mi bi i dobrih, što sam se započao u ovaj posao.

Niesam u svakoj omjerio obličeje gospodina Zuane već tekar u Hotelu Brocco izpred svieća na glasoviru, dok je on usadjen izčikao, da otvore glasovir, da uklone stogove partitura i da se porazmeće stoci. Kipom dugonjčina, usadio se ukoešten i uspravnan poput kipa starodavnih imperatora, iznoseć se nada sve nas i mrarnornim i tragiečnim obličejem, na karkvo se ja, odkada me je, niesam nigda namerio. Lice je to voštano i bez dlake na njemu, nos uklesan, čelo prkosno i mrko, puno odvažnosti, stršeć nad usudno začepljenim očima, puno nekakva dubokog zamišljaja, pada se ga je izaso i traži mu oduška.

Nije tu bilo tko će znati koliko svijeta, jer se družtvo iz Hotel Ravizza nije poduhvalo čamprage lomiti s vjetrom i sa sniegom. Gospodja je Fedele bila ondje u svome omilje-

kolonija, zatim poluotoka balkanskog i muha-
međanskog carstva. „Niemi, govori Johnston,
traže nerazvijene krajeve balkanske, Male Azije
Mezopotamije sve do ušća Eufrata, a to u
svrhu razvika trgovačke i ekonomsko poljo-
djskog.

U Maloj Aziji postajao bi sultanat isto
tako, kao što bi ostalo i kraljevstvo Nizozem-
sko, Monarhija Austro-Ugarska, Rumunjska, Bu-
garska, no njemački upliv imao bi biti jedinim
vladarom u Carigradu, — malo im stalo pod
kakvim barjakom.

To još ne bi bio svršetak. Holandija
mora također pasti pod Njemačku, ako ne
formalno, a ono barem faktično, veli Johnston.

Ne pristane li Englezka na ove uvjete to
će si Njemačka sama pomoći: uzeti će Belgiju
i Holandiju, navješćući time Francezkoj rat,
a po pobjedi uzeti će ne samo Belgiju i Ho-
landiju nego i francuski Pikard.

Za nas je najviše pažnje vrijedno što
Dillon piše o razlišenju Njemačke na Istok.
Navadja poduzeća ruska, koja se slažu protiv
navala njemačke kolonizacije u otetih već po-
krajina. Obrana je ostala tek — na papiru.

U jednoj samo guberniji ruskoj drže
Niemi 700.000 desetina zemlje, ili dvanaesti
dio Wolynja gubernije! Kolonisti se ne samo
ne rusificiraju, nego čine protivno, a po no-
vom reskriptu njemačkom ne gube nikad svo-
jeg pripadništva majci zemlji — svojoj Nje-
mačkoj! Nadalje navadja Dillon duge odlomke
što ih piše „Nowoje Vremia“, dajući primjere
sistematičnog dolaska Niemaca u istočne kra-
jeve, a što je glavno, u smjeru vojni-strate-
gične crte. Na zapovjed cara Vilima tiskaju
se za ruski dio Poljske crkvene pjesmarice
njemačke.

Njemački pastor Pahls utemeljio je u
Varšavi društvo „za ostvarenje njemačke ideje
u Poljskoj.“

U mnogo mjesta postoje njemačka stre-
ljačka društva, a članovi se naoružavaju vojni-
čkim karabinkama, održavaju se javni ob-
hodi, na kojim se nose njemačka odijela i
pjevuju njemačke pjesme. Njemačke banke daju
svojim ljudima, kad kupe koje zemljište, novac
po 2% — a rezultati pokazuju, da im se to
vrlo dobro isplaćuje.

„Volenti non fit iniuria“!

S. K.

Političke vijesti.

Tučnjava u bečkom parlamentu. U
sjednici od utorka zastupničke kuće govorio
je židov Mahler o zakonu proti kućarenju te
pokućare branio. Na to se na njega razni
drugi zastupnici oborili, nazivajući ga „židov-
skim lažem“, „svinjom“, „prostakom“. Konačno
ga je zastupnik Malik, koji mu je već bio
zaprijetio čuškam, pograbi za kaput i udario
ga šakom. Silna galama se jedva stišala.

Senzacionalna uapšenja u Varšavi. Iz
Varšave se javlja, da se u noći od subote na
nedjelju sakupilo u stanu odvjetnika dra. Pateka
odlično društvo brojne gospođe i gospođa,
koji su razpravljali o sveučilišnim nemirima.
Najednput provalili su u stan stražari i oru-
žnici, te tajni agenti, koji su proveli kućnu pre-
metačinu. Ženski detektivi pregledavali su pri-
sutne gospođe. Zaplijenjeno su mnoge knjige
i spisi. Policija je iz toga pošla u stanove go-
stiju dra. Pateka i tamo provela kućnu pre-
metačinu. Uapšeno je 37 osoba, među njima
mnogo odvjetnika, dva redaktora, jedan liječnik
i jedna gospođa. Jedan dio uapšenika pušten
je na slobodu. Ova uapšenja pobudila su ve-
liku pozornost. Netko je podnio krivu prijavu,
da se u stanu dra. Pateka obdržavaju tajni
politički sastanci.

Naša monarhija i Rusija. Bečki i petro-
gradski diplomatski krugovi tvrde, da je zbliženje
Rusije i naše monarhije gotova stvar, koja će se

lome nugalju. Zagledala se u slijepe, nu ne
oda se u tome, ko da mu se nakanila pri-
maknuti.

Za kratkoga svoga boravka kod gospo-
dina Zuane i prebrdo do u hotel naslušao
sam ga se, kako besjedi o svojoj umjetnosti
s nekim iskrenim bogoljubstvom i uvjerljivim po-
puptu kakva fanatika. Pa uza sve to on je bio
izpod osrednjeg umjetnika. Više je tu bilo
srčanosti i tačnosti nego li izražaja, a u izboru
je komada pokazao vrlo sumnjiv ukus. Občin-
stvo je, dirnuto njegovom sudbinom, pljeskom
popratilo prvi i drugi njegov komad, još življe
treći, nekakvu fantaziju za četvere ruke, u ko-
joj je gojenac konservatorija sebi namakao
golemo odličje na osjetljivi uštrb biednog
slepeca.

Nu program se nemilo otego. Neki iz-
dobje, da promatrati igru prirode, neki na
igru u dvoranu cikom do kavane. Što ih ma-
lica ostalo, udari u čvrtljanje. Za četvrtog ja

perfekcionirati prigodom sastanka našeg vladara
s ruskim carem i prigodom posjeta našeg prie-
stolonasljednika u Petrograd. Ideja o ovom zbli-
ženju nikla je u Berlinu, dakle posredovanjem
Njemačke.

Talijanski pravni fakultet prihvaćen je
u proračunskom odboru. Slovenci su odustali od
obstrukcije i tim je prihvati bio osiguran. Odbi-
njeni su naknadni nadopunitbeni predlozi, da fa-
kultet bude smješten definitivno u Beču i predlog
o sjedištu u Trstu. Tako će fakultet biti 4 godine
u Beču, a kasnije u kojem tridentskom gradu.

Iz hrvatskih zemalja.

Pitanje imuniteta hrvatskih delegata.
U sjednici peštanskog sabora zast. Polonyi je
iznio pitanje imuniteta hrv. delegata. Napao je
žestoko bana Tomašića radi njegovog stano-
višta, da o imunitetu odlučuje samo hrvatski
sabor naglašujući, da ban tim počinja atentat
na samostalnost peštanskog sabora. Grof Khuen
mu je na to odgovorio, da mu poriče o toj
stvari suditi, jer da će imunitetni odbor o aferi
iznieti svoje stanovište. Radi toga je u saboru
nastala živahna razprava i proglašena zatvorena
sjednica, u kojoj su pale ponovne slične izvaje.

Tomašić opet vabi koaliciju. Dok se u
saboru vrijeme izpunjuje interpelacijama i svad-
djama, dotle u proračunskom odboru Tomašić
opet jednom namigiva koaliciji. Ban je reflek-
tirao na neke izvode dra. Mažuranića, kojima
je ovaj kritizirao njegovu vladu, te je na to
odgovorio: da koalicija u svojoj kritici nije
iznietla ništa konkretnoga, nije iznietla nikakvog
priedloga. On je usvojio program hrvatske sa-
mostalne stranke i izmedju njega i koalicije u
tóm pogledu nema nikakove stvarne razlike. I
u pitanju pragmatike pripravan je s koalicijom
govoriti i razpravljati i lojalno u njihovom
klubu, kadkod ushtiju. On će, nakon što se
stvore zajednički zaključci, zajedno s njome
postupati u pitanju pragmatike. Predlaže, da se
pozove dr. Egersdorfer kao stručnjak u odbor,
koji je bio jedan od glavnih kod sklapanja
posljednje financijske nagodbe.

Iz Bosne. Bosanske novine bave se ži-
vahno novom situacijom političkom. Srbi su se
posvema bacili u opoziciju i prekinuli svaku
sa muslimanima i Hrvatima, koji većinom zajed-
nički izstupaju. „Hrv. Zajednica“ glasilo „Hrv.
Nar. Zajednice“ žestoko se obara na Srbe, go-
voreći, da su Hrvati čuitali dugo vremena, ali da
sad moraju i oni ustati proti hegemoniji Srba.

„Zvonimir“ u Beču priredjuje ples 16.
februara 1911. pod pokroviteljstvom visokoro-
dnog gospodina Mihajla baruna Novakovića
od Gjuraboja i Gline, c. i kr. garmejajora u
m. itd. i visokorodjene gospođe Ide barunice
Novaković rođene Stuart-Standliff. „Bečki Kur-
salon“ (I. Stadtpark). Čisti prihod namijenjen je
za društvene dobrotvorne svrhe. Novčane na-
putnice neka se adresiraju: Plesni odbor „Zvo-
nimir“, Beč, I. Univerza. Priredivački odbor
nalazi se svaki dan od 5—7 sati p. p. u Wiener
Arcaden-Kaffee, I. Universitätsstrasse.

Srbska radikalna stranka u Hrvatskoj.
Počam od 15. ožujka počeo će u Zagrebu iz-
laziti novi srbski dnevnik na programu srbske
radikalne stranke, koji bi ujedno imao mjesto
dosadanje „Zastave“ postati glavnim organom
stranke. Urednikom će mu biti Stjepko Kobasica.
Savezno s osnutkom toga dnevnika imao bi se
provesti i odcep srbskih radikala u Hrvatskoj
od ugarskih.

Izstupi iz koalicije. Predsjedništvo sa-
borskog kluba hrvatsko-srbske koalicije primilo
je od člana koalicionog kluba staropazovačkog
zastupnika Nikole Petrovića pismenu obavijest,
da izstupa iz koalicije. Zast. Petrović bio je
član srbske samostalne stranke, u koju je
pristupio prigodom zadnjih izbora. Svoj izstup
najavio je ne navadajući za to razloga, a

petoga komada, u svakoj se ne spominjeju,
gospođa se Fedele izdiže i pristupi k meni do
glasovira u izbočinu prozora. Ogledala se,
bieda ko vosak, na one, što stali izlazili, na
one, pa se razgovaraju i to pogledom, ne
velju prezira, ali gorke žalosti. Ja sam drhtao,
promišljajući se, da će se ona, netom se ko-
mad dokonča, nadostaviti, da progovori sa
Zuane. Još su mi u ušima tunjlija kumenja
bolestne gospođice i ono njezino tjeskobno:
„Zaklinjem vas“. Naklonim joj se i lanem:

— Gospođica vas Lizeta moli, da sada
s njime ne progovorite.

Ona se zblanu i upita me pogledom i
nepouzdanja i zablutenim.

— Ja ne znam ni za što — odgovorim
ja. — To je ona rekla: Za drugo ja ne znam.

— Ne tu govoriti — ona će nenadno i
ispodmuče. — Nu znajte; vi ste prije meni,
pa Lizeti, obećali svoju pomoć.

(Nastavlj. će se).

prema „Pokretu“ imao bi se pridružiti grupi
dra. Tomašića. — Već nekoliko dana pogovara
se, da nekolicina koalicionih zastupnika —
naročito iz slavonških kotara — namjerava iz-
stupiti iz koalicije, te bi prema tomu bio to
tek prvi izstup iz koalicije. — „Obzor“ na-
vješćuje i izstup dra. D. Popovića iz koalicije,
a njega bi sledili i drugi.

Iz grada i okolice.

Sjednica uprave „Stranke Prava“. Pred-
sjednik stranke prava, D. I. Prodan, savzao je
sjednicu uprave stranke, koja će se obdržavati
u Spljetu dne 16. o. mj. u 9 sati pred podne
u „Hotel Belle Vue“. Na dnevnom redu su pita-
nja osobite važnosti.

Sokolska prijava. Za sutra u nedjelju
10. s. prije podne savzana je prijava Sokolova
u društvenim prostorijama. Pozivaju se svi
članovi, da nefaljeno dodju.

Na čirilo-metodski ples! Imali smo pri-
gode potanko se informirati o pripremanju za
ovaj ples. Naši mladići će nas dočekati sa
ugodnim iznenađenjem, jer će prostorije biti
zbilja ukusno ukrašene. Čujemo da će odziv
biti velik, jer svako se osjeća dužnim dopri-
neti ovom rodoljubnom podhvatu.

Večeras dakle svi na ples, za Istru!

Dr. Botteri, imenovani prevenc na mje-
stnoj bolnici već je stigao u naš grad, da se
tu definitivno nastani. Ponovno mu naša do-
brodošlica.

**Koljeko se može računati na pendulov-
sko sjedište.** Otrag malo vremena preminuo
je D. Škarica, jedan od stupova pendulovske
stranke. Svatko koji je znao, koliko se po-
kojnik zauzimao za tu stranku, računao je, da
će se ona usponom njegovoj dolično odužiti.
Kad tamo, dok su znali drugima čitave nekro-
logie pisati, pokojnika se nijedna njihova no-
vina nije ni slovom spomenula. Zbilja uzorilo!
Nego to im je u krvi: izrabljivati lakovjerne
ljudje pak onda ih zaboravljati.

Požar kod Steinbeissa. U četvrtak na
večer oko 9 i po trublja je naviestila požar. Kod
Steinbeissa zapalila se je zgrada, gdje su strojevi,
akumulatori elektriciteta. Usled česa je požar
nastao, još se nije moglo izpostaviti. Vatrogasci
su s mjesta potekli je te već oko 11 sati vatra,
bila ugašena. U koliko se je približno moglo
ustanoviti, šteta obuhvaća kakovih 6—7000 K.

**Nastradao gimnazijalac šibenčanin u
Zadru.** U sriedu prije podne učenic prvog ra-
zreda hrv. gimnazije u Zadru Petar Dodig iz
Šibenika pao je sa stuba drugog kata u pri-
zemlje školske zgrade. Prenešen je u bolnicu i
tamo preminuo. Unatoč zabrani, igrao se na
ručnicama stuba, omakao se i unesrešio. — Po-
kojni dečak bio je jedina utjeha i nade majke
udovice. Biednici se je ovom nesrećom stup
starosti srušio. Ucviljenoj obitelji naša saučeača.

Darovi „Javnoj Dobrotvornosti“. Kroz
godinu 1910. pokloniše Javnoj Dobrotvornosti
u Šibeniku: da počasti uspomenu p. Tomma-
sine ud. Bognolo, Familija Rude K 2; da
počasti uspomenu p. dra. Šime Švriljuge, obitelj
Giadoron K 10; da počasti uspomenu p. Ka-
terine Rubčić, Rocco Giadoron K 3; da po-
časti uspomenu p. Vlade Košana, Vincenzo
Inchiostri i figli K 4; da počasti uspomenu
p. Irene Pauri, Familija Flärer K 2, Vincenzo
Inchiostri i figli K 4, Antonio Brone K 3,
Familija Rismond K 3; da počasti uspomenu
p. Adolfa Dauera, Paško Stanečić K 2, Adelede
u. Mattiazzi K 2; da počasti uspomenu an-
gjelka Roberta Cusmich, Vincenzo Inchiostri i
figli K 10, Familija Rude K 2, Familija Brone
K 2; da počasti uspomenu p. Josipa cav.
Marcocchia, kanonik Vinko Karadžole K 5; da
počasti uspomenu p. Ante Fatica, Familija
Flärer K 1, Gjuro Matavulj K 4; da počasti
uspomenu p. Margherite de Diffnoico, kanonik
Karadžole K 5; da počasti uspomenu p. Emme
Sikorsky, Vincenzo Inchiostri i figli K 4, Emilia
ved. Inchiostri K 10, Ludmila ved. Miagostovich
K 4; da počasti uspomenu p. Vjekoslave Csa-
zsar, Paolina Escherizza K 1, Antonio Cosolo
K 2, Familija Rude K 2; da počasti uspo-
menu p. Amalie de Meichsner, Oscar cav.
Marcocchia K 2, Familija di Rocco Giadoron
K 5, Impresa Battigelli-Rosi-Vrijević K 10, Fa-
milija Marassovich g. Gerolamo K 4; da po-
časti uspomenu p. Ferruccia Marassovich, Gio-
vanni Močić secondino K 2, Familija Rude
K 3; da počasti uspomenu p. Catherine ud.
Makale, Giovanni Mattiazzi K 2; da počasti
uspomenu p. Vincenza Mattiazzi, Giuseppe de
Franceschi pittore K 1, Familija fu Giovanni
Brone K 4, Pietro Beros K 4; da počasti
uspomenu p. Rose ud. de Striseo, Giovanni
Mattiazzi K 3; da počasti uspomenu p. Ivana
Vignini, Familija fu Giovanni Brone K 2; da
počasti uspomenu p. prof. Giorgio Martini,
Oscar cav. Marcocchia K 2; da počasti uspo-

menu p. koludrice Michele Sorlini, Familija
Brone K 4; da počasti uspomenu p. Mate
Bogdanović Panjotka, Vincenzo Inchiostri i figli
K 6, Antonio Cosolo K 2; da počasti uspo-
menu p. Elene Skočić, Oscar cav. Marcocchia
K 2, Vincenzo Inchiostri i figli K 4; da po-
časti uspomenu p. lije Krpana, Vincenzo In-
chiostri i figli K 4; da počasti uspomenu p.
Catherine Colombo, Vincenzo Inchiostri i figli
K 2, Familija di Luigi Paladino K 4.

Povjerenstvo Javne Dobrotvornosti svima
se najuljudnije zahvaljuje.

Darovi „Ubožkom Domu“. — Udielio
je „Ub. Domu“, da počasti uspomenu p. Dr. J.
Zafron: Dr. G. Poiani K 3. Udieliše, da po-
časte uspomenu p. Dume Škarica: Ivan Medić
K 4; Uroš Borčilo K 4; Ante Zorić trgovac
K 5; Rudolf Pauri K 3; Ivan Bergnocchi K 3;
Josip L. Bilić K 3; Ante Tikulin K 1; Gio-
condo de Petris K 5; Frane Crjenko K 1;
Ivan Žaja K 2; Josipa Jeličić rođ. Belamir
K 2; Mate Matačić K 2; Njko Guberina K 2;
Da počasti uspomenu Njke Milete: Paško
Čikara K 2; Da počaste uspomenu Dunka
Lambaše: Josip Trlaja K 1; Blažević Niko
K 1; Vl. Kulić K 2. Da počaste uspomenu
Luigji Riboli: Obitelj Frane Lapena K 2; Kata
ud. Ljubić K 1. Da počaste uspomenu Nikole
Vidovića: Dr. Ivo Krstelj K 5; Dr. Mate Drin-
ković K 4. Da počasti uspomenu Vida Mor-
purice: Josip Dulibić K 5. Da počaste uspo-
menu Marije Jakice Mirić: Ivan Medić K 4;
Vl. Kulić K 2; Frano Dulibić K 3; Josip Ku-
žina K 4; Ivan Bergnocchi K 3; Antica ud.
Pasini K 4; Adele Delfin K 4; Dr. Ivo Krstelj
K 5; Učiteljski zbor ženske gradj. škole K 2;
Učiteljski zbor pučke škole u Varošu K 2;
Kan. Grgo Tamborča K 4; Obitelj Eug. Delfin
K 2; Obitelj Vignini K 2; Kata Šupuk K 6;
Berović Frane p. Jose K 2; Modun Ive K 1;
Damato Jozica K 1; Staničić Paško K 2; Obi-
telj Ante Čučlića K 2; Don Krste Bukić K 2;
Slav. Sinčić K 10; Ulderik Rossini K 2; Josip
L. Bilić K 3; Dunko Kužina K 1; Katica i
Vika Matković K 2; Rudolf Pauri K 3; Antun
Mandić K 2; Petar Magazin K 2; Don Ivo
Bjačić K 5; Srećko Marin K 2; Dr. Mate Drin-
ković K 3; Obitelj Skarpa K 2; Mate Benko-
vić K 5. Da počasti uspomenu Viktora Uršu-
lića: Rudolf Pauri K 3; da počaste uspomenu
pokojne Marije Jakice Mirić, g. dr. Grgo Bogić
K 5, a kan. Ivan Vidović K 3.

Uprva svima najsrdačnije zahvaljuje.

Pokrajinske vijesti.

O željezničkom spoju sa Dalmacijom.
U sjednici željezničkog odbora zastupničke kuće
upravio je slovenski zastupnik Jarc, upit na
ministra željeznica o stanju željezničkog spoja
južne Kranjske sa Hrvatskom i gradjenju daljeg
priljučka Pribudić-Knin. Ministar željeznica
dr. Glombinski je izjavio, da se još uvijek radi
na tehničkim predradnjama za ova dva pri-
ključka na austrijskoj strani, koja bi imala
omogućiti željeznički spoj Dalmacije sa ostalom
monarhijom. Odnosni nacrti i osnove podvr-
gnu su političkom izpitivanju, a na gradnju
pruge preči će se, čim to sa tehničke strane
bude moguće. Priljučak Pribudić-Knin nailazio
je na više poteškoća, tim više, što o ovom
spoju sama ugar. vladu nije do u zadnje vrieme
bila ništa zaključila, baveći se također idejom
željezničkog spoja sa Dalmacijom preko doline
Ure. Sada se je na koncu ugarska vlada odlu-
čila za gradnju ličke željeznice. Ministar je
dodao, da o stanju pregovora sa ugarskom
vladom nije u stanju više izvijestiti, nu može
osigurati zastupstvo, da austrijskoj
vladi stoji na srcu izgradnja ovog pripojenja
te da ne će propustiti zgodu, da stvar uspješno
doveđe kraju.

Štrajk mornara „Dalmatie“. Kotarsko
poglarstvo u Spljetu brzovjaja namjestaštvu,
da je opet buknuo štrajk mornara na svih šest
u luci privezanih parobroda društva „Dalmatie“. Mornari
su veoma nezadovoljni na hranu, što im se
dava. Voda se pregovori. Medjutim, kako
ovi parobrodi služe veoma živahnom saobraćaju
sa okolišnom obalom i otocima, mnogo je
putnika moralo ostati u gradu. Bojati se je,
da se štrajk ne proširi i na druge parobrode
društva „Dalmatie“, usled česa bi zapeo skoro
vas obalni promet u Dalmaciji do Trsta. U
zadnji čas mislilo se je, da će se doći do na-
gode, no mornari zatražiše 3/4 litra vina dnevno.
To bi za društvo značilo 25.000 K većeg troška
te je radi toga taj zahtjev odbilo.

Razne vijesti.

Psihologija na smrt osuđenih. Petro-
gradska novina „Viestnik Evrope“ donosi je-
danu prilično zanimivu študiju o psihologiji
na smrt osuđenih u ruskim tamnicama. Među

Važno za svakoga!

Podružnica: Via Giulia br. 20. Podružnica: Via Barriera vecchia br. 33.

Gustav Marko i drug
Trst

Centrala: Via Coronéo 45.

Telefon br. 1930. Telefon br. 1930.

Tekući račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke. Vlastita tvornica za ured porculane i izradba svakovrstnih kipova po uzorku za oveće naručbe.

Veliko skladište stakala prostih, apaniranih i za ured.

Veliki izbor predmeta za ljekarne, drogerije, porculansko i zemljano sudje, ocakline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike količice naročitih tvari u ocaklini, porculani.

Cienu umjerene koje se ne boje utakmice. Na zahtjev šalju se cijenici badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrdka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

26. II. 10.

Velika Tvornica tjestenine Velika

i mlinice za raznu hranu.

Pomoćju najmodernijeg motora proizvodja

Svake vrsti ovog jestiva. **Od najboljeg marsejskog griza** Svake vrsti ovog jestiva.

kao i od

Dobrog i od najfinijega **pšeničnog brašna** dobrog i od najfinijeg

Tvrdka:

IVAN ŠUPUK i brat
Šibenik.

15. VI. 10.

KNJIŽARA I PAPIRNICIA

Glavna ulica **IVANA GRIMANI-A** Glavna ulica

ŠIBENIK

preporuča p. n. obćinstvu svoj veliki izbor hrvatskih, talijanskih, njemačkih i francuzkih knjiga romana, slovnica, riečnika, onda pisacih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima predplate na sve **hrvatske i strane časopise** uz originalnu cienu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zalaha svakovrstnih **toplomjera, cviker-naočala** od najbolje vrsti i **leća** u svim gradacijama.

24.-9. 911.

Vanjske naručbe obavlja kretom pošte.

Skladište fotografskih aparata i svih nužgrednih potrebština. Preuzimlje naručbe svakovrstnih pečata od kaučuka i kovine. Skladište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „Sin ger“ najnovijih sistema.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

- ANTE ZORIĆ — ŠIBENIK — (DALMACIJA). -

TVORNICA JE UREDJENA SA SVIM POTREBNIM STROJEVIMA. Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cijene su vrlo umjerene, te domaći potrošioći ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe se iz vana.

-- NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. --

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centrala DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2.000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 180.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KANTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE. OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPIJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERENICE, ZALOŽNICE, SREČKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA.

Najbolji namještaji snage

kao što:

motori naplin (gas), benzin, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjel-ske i električne namještaje snage.

Namještaje na mrsavi plin (Gauganlage) prodaje

Draždjanska tvornica motora na plin

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik: Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica srednje Evrope.

28. IV. 10.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravititi sve upite:

Kuća Gutenberg,
EMANUEL KRAUS.
Tehnički bureau Trst, via S. Nicolo 2
Zahtjevajte cjenik besplatno i bez poštarine. Dopisivanje hrvatski.

Najsavršeniji gramofoni i ploče

sa svakovrstnim komadima osobito hrvatskim

providjeni znakom „Andjeo“

dobivaju se u knjižari i papirnici: **Ivan Grimani** Šibenik, Glavna ulica.

Šalje na zahtjev cjenik i popis komada badava i franko.

14.-9. 910-911.

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Dogodi ilustrovani cjenik. Tvorničke stalne cene.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.
14.9.910.—14.9.911.

Hrvatska Tiskara

Šibenik - (Dr. Krstěj i drug) - Šibenik

Izradjuje sve tiskarske poslove vrlo ukusno, a uz najumjerenije cijene.